

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ПОЧАТКОВОЇ, ІНКЛЮЗИВНОЇ
ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

на тему

**ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ
ДО РОБОТИ В УМОВАХ ОСВІТНЬОЇ ІНКЛЮЗІЇ**

Виконала

здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Трофімчук Сніжана Олександрівна

Керівник: д. пед. н., проф. Садова І.І.

Рецензенти: доктор педагогічних наук,
професор, проректор з наукової роботи
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка

Пантюк Микола Павлович;

доктор педагогічних наук, професор,
завідувачка кафедри педагогіки, освітнього
менеджменту та соціальної роботи Рівненського
державного гуманітарного університету

Безкоровайна Ольга Володимирівна

Рівне – 2025 року

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ОСВІТНЬОЇ ІНКЛЮЗІЇ	10
1.1. Сутність та принципи інклюзивної освіти	10
1.2. Поняття та структура готовності викладачів до роботи в умовах освітньої інклюзії	18
1.3. Психологічні та педагогічні аспекти формування готовності викладачів	23
1.4. Інноваційні технології у формування готовності майбутніх викладачів до роботи в умовах інклюзивної освіти	28
ВИСНОВКИ ДО 1 РОЗДІЛУ	33
2. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНИХ УМОВАХ	36
2.1. Педагогічні умови професійної підготовки викладачів до роботи в умовах освітньої інклюзії	36
2.2. Зарубіжний досвід підготовки фахівців для роботи в інклюзивних умовах	43
2.3. Психолого-педагогічне забезпечення підготовки викладачів до освітньої інклюзії	49
2.4. Програма підвищення рівня готовності майбутніх викладачів до інклюзивного навчання	54
ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ	59
3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	61
3.1. Організація та методика дослідження	61
3.2. Характеристика вибірки дослідження	68
3.3. Аналіз результатів дослідження рівня готовності майбутніх викладачів до роботи в інклюзивному середовищі	74
ВИСНОВОК ДО 3 РОЗДІЛУ	95
ВИСНОВКИ	97
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	102
ДОДАТКИ	112

РЕЗЮМЕ

Трофімчук С.О. Формування готовності майбутніх викладачів до роботи в умовах освітньої інклюзії. Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього рівня «магістр» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки». Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне, 2025.

У кваліфікаційному дослідженні проаналізовано стан досліджуваної проблеми у філософській, психолого-педагогічній літературі щодо формування готовності майбутніх викладачів до роботи в освітній інклюзії; розкрито сутність понять: «інклюзія», «інклюзивна компетентність», «освітня інклюзія», «готовність до роботи в освітній інклюзії». Актуальність дослідження зумовлена потребою у фахівцях, здатних ефективно реалізовувати інклюзивне навчання. У першому розділі проаналізовано поняття та структуру готовності викладачів, принципи інклюзивної освіти, психологічні та педагогічні умови її формування, а також роль інноваційних технологій у підготовці фахівців. У другому розділі висвітлено педагогічні умови професійної підготовки викладачів, вивчено зарубіжний досвід, визначено психолого-педагогічне забезпечення процесу та запропоновано програму підвищення готовності до інклюзивного навчання. Третій розділ містить результати емпіричного дослідження рівня готовності майбутніх викладачів до роботи в освітній інклюзії. Встановлено позитивну динаміку показників після проведення експериментального дослідження. У висновках представлено результати проведеного дослідження.

Ключові слова: інклюзія, освітня інклюзія, інклюзивна компетентність, професійна підготовка, інноваційні технології, готовність майбутніх викладачів до роботи в освітній інклюзії, педагогічні умови формування готовності до освітньої інклюзії.

RESUME

Trofimchuk S.O. Formation of Future Teachers' Readiness for Professional Activity in Inclusive Education. Manuscript.

Graduation work for obtaining an educational level «Master» in specialty 011 «Educational, pedagogical sciences». Rivne State University of Humanities, Rivne 2025.

The qualification study analyzed the state of the problem under study in the philosophical, psychological and pedagogical literature regarding the formation of the readiness of future teachers to work in educational inclusion; The essence of the concepts: "inclusion", "inclusive competence", "educational inclusion", "readiness to work in educational inclusion" is revealed. The relevance of the study is due to the need for specialists capable of effectively implementing inclusive education. The first section analyzes the concept and structure of teacher readiness, the principles of inclusive education, the psychological and pedagogical conditions of its formation, as well as the role of innovative technologies in the training of specialists. The second section highlights the pedagogical conditions for professional training of teachers, studies foreign experience, identifies psychological and pedagogical support for the process, and proposes a program to increase readiness for inclusive education. The third section contains the results of an empirical study of the level of readiness of future teachers to work in educational inclusion. Positive dynamics of indicators after conducting an experimental study is established. The conclusions present the results of the study.

Key words: inclusion, educational inclusion, inclusive competence, professional training, innovative technologies, readiness of future teachers to work in educational inclusion, pedagogical conditions for the formation of readiness for educational inclusion.